

**Právní analýza
otázky střetu zájmů člena Rady ČT
dle omezení v § 5 zákona o ČT**

1. Historie stížností na střet zájmů v radách ČRo a ČT
  - Případ Binar – konflikt zájmů člena Rady ČT
  - Případ Jaklová, Ptáčková, Jíša a Kudrys: konflikt zájmů členů Rady ČRo
  - Poslední případ: Zelenka – kolize se zákonem o ČRo
2. Právní regulace – zákon o ČT v platném znění
3. Veřejná správa – obecná definice
4. Úmysly zákonodárce – novela zákona o ČT zákonem 39/2001 Sb.
5. Kolize s ústavní rovností všech občanů a právem být volen a volit
6. Závěr

1. Historie stížností na střet zájmů v radách ČRo a ČT

Případ Binar – konflikt zájmů člena Rady ČT

První stížnost na střet zájmů člena Rady ČT podal poslanec Pleva (ODS) proti člena Rady **Ivanu Binarovi**, který byl nominovaný Českým centrem PEN klubu, neboť byl zároveň předsedou Obce spisovatelů a odmítl se funkce vzdát s poukazem na to, že zájmy spisovatelů nejsou v kolizi se zájmy média veřejné služby. Úmysl sice v tomto případě nevinně ctnostný, ale funkce předsedy neziskové nevládní organizace byla v rozporu se zákonem (funkce v „občanských sdruženích“). **Binar navíc deklaroval, že hodlá v Radě zájmy Obce spisovatelů reprezentovat**, což řekl v médiích.

„Samozřejmě, že nemám pocit, že bych porušil zákon,“ reagoval na své odvolání tehdy Binar. *„Nevím, kde se střetávají zájmy české literatury a zájmy ČT...“* Odvolání Binara navrhl místopředseda mediální komise Poslanecké sněmovny Petr Pleva (ODS) kvůli střetu zájmů. Pleva tehdy také argumentoval Binarem podepsaným Čestným prohlášením, ve kterém stojí:

„Pokud nesplňuji podmínku volitelnosti dle některého z výše uvedených bodů, prohlašuji, že v případě svého zvolení členem Rady České televize dnem svého zvolení tyto podmínky splním.“

Binar byl plénem Sněmovny v prosinci 2003 odvolán z funkce.

Případ Jaklová, Ptáčková, Jíša a Kudrys: konflikt zájmů členů Rady ČRo

Stížnost na střet zájmů členů rady dle § 5 odst. 1 zákona o ČRo autor podával už před lety na čtyři členy Rady Českého rozhlasu, z nichž **Dana Jaklová** byla jmenována do funkce v místní správě za ODS – byla členkou bytové komise zastupitelstva Prahy 2, jmenovaná zastupiteli ODS (a byla členkou mediálního panelu politického grémia téže strany, což ovšem nebyla veřejnosti přístupná informace a proto nebyla předmětem stížnosti), **Maria Ptáčková** byla vedoucí tiskového oddělení jihočeského Krajského úřadu a tiskovou mluvčí hejtmana za ODS a dnes už zesnulý **Ladislav Jíša** zastupoval obchodní zájmy lobistické skupiny vinařů okolo festivalu Znojemský hrozen, která požadovala po Českém rozhlase zdarma mediální podporu. Projednání stížnosti bylo bojkotováno poslanci ODS a částí dalších zákonodárců, k rozhodnutí pléna Sněmovny nedošlo do termínu zániku jejího mandátu. Tím zanikla i stížnost, kterou autor už po zvolené nové Sněmovny neobnovil. V případě Ptáčkové došlo navíc k tomu, že do Rady nastupovala před termínem účinnosti novely zákona, která konflikt zájmů zpřísnila, čímž se stížnost v jejím případě stala v části doby trvání porušení zákona zmatečnou.

12.3.2007, Štěpán Kotrba: Nezpůsobilé k výkonu funkce – i ze zákona [ZDE](#)

3.7.2006, Štěpán Kotrba: Odpovědnost člena Rady a odpovědnost partajního sekretariátu [ZDE](#)

Milan Kudrys byl předsedou místní organizace ČSSD, členem OVV ČSSD v Praze 5, zastupitelem za ČSSD a členem Rady Zastupitelstva Prahy 5. Funkce člena Rady ČRo se po mediálním zveřejnění nakonec vzdal sám.

25.10. 2007, Štěpán Kotrba: Paroubkův Kudrys je pryč první, další ještě zbývají – Jiša zneužívá rozhlas k obohacování své firmy [ZDE](#)

Případ Zelenka: konflikt zájmů člena Rady ČRo

Člen Rady Českého rozhlasu **Antonín Zelenka** byl 1. února 2012 pověřen výkonem funkce vedoucího tiskového odboru na ministerstvu školství, mládeže a tělovýchovy. Pověření přijal a funkci vykonával.

Zákon 484/1991 Sb. o Českém rozhlasu říká zcela jasně v §5 odst. 1, že

*„**Členství v Radě je neslučitelné** s funkcí prezidenta republiky, poslance nebo senátora, člena vlády, soudce, státního zástupce, člena Nejvyššího kontrolního úřadu, člena bankovní rady České národní banky, Veřejného ochránce práv, **s jakoukoli funkcí ve veřejné správě**, s funkcí člena Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, člena Rady České televize, člena Rady České tiskové kanceláře, s funkcí generálního ředitele České televize a s funkcí člena dozorčí komise České televize nebo člena dozorčí komise Českého rozhlasu.“*

Funkce vedoucího tiskového odboru orgánu státní správy je zcela jistě **funkcí ve veřejné správě**, neboť státní správa je součástí veřejné správy. Je funkcí, i když byl Antonín Zelenka pouze pověřen, nikoliv jmenován, neboť tuto funkci *de facto* i *de iure* od tohoto data vykonává.

§ 6 odst. 2. písm. a) téhož zákona říká, že

*„**Poslanecká sněmovna člena Rady z funkce odvolá,**
a) přestal-li splňovat předpoklady pro výkon funkce člena Rady stanovené v § 5 ...“*

Poslanecká sněmovna nemá dle této formulace volnost uvážení o odvolání (jako má například podle odst. 3 stejného paragrafu, kdy Radu „může“ – a tím pádem i „nemusí“ – odvolat) a rozhoduje pouze o skutkové podstatě – zda byla naplněna podmínka § 5 a došlo k porušení zákona, nebo ne. Pak **musí** dle formulace zákona člena Rady odvolat.

Text stížnosti na porušení zákona o ČRo Antonínem Zelenkou (Štěpán Kotrba) 3. 2. 2012 [ZDE](#)

Antonín Zelenka se funkce sám nevzdal, argumentoval právními názory Advokátní kanceláře Kovanda, Tykalová a právním názorem ředitele právního odboru MŠMT JUDr. Miroslava Šimůnka.

**„Stanovisko k souběhu zaměstnaneckého poměru a funkce v Radě Českého rozhlasu“
(Advokátní kancelář Kovanda, Tykalová) [ZDE](#)
„K postavení pana Antonína Zelenky“
(právní ředitel MŠMT JUDr. Miroslav Šimůnek) [ZDE](#)**

ODS si pro jednání volebního výboru vyžádala stanovisko Prof. JUDr. Aleše Gerlocha, CSc. Problém totiž byl, že poslanci koalice náhle nevěděli, co je to „**funkce**“, ani co je to „**veřejná**“

správa“, což národu sdělili na mikrofon do záznamu. Prý je zákon napsán „nejasně“... Gerlochovo stanovisko je vcelku jasné...

„Výkladové stanovisko k významu legislativně užívané formulace funkce ve veřejné správě“ (Prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc.) [ZDE](#)

Předseda Volebního výboru PSP poslanec Mencl (ODS) si vyžádal navíc stanovisko Parlamentního institutu, které provedla jeho ředitelka, JUDr. Oldřiška Sylová.

„Posouzení neslučitelnosti s členstvím v Radě ČRo“ (Parlamentní institut) [ZDE](#)

Autor stížnosti Štěpán Kotrba podrobil tyto stanoviska dalšímu rozboru a poukázal na nesrovnalosti, argumentující mimo meritum stížnosti.

**Protiprávnost pod záminkou práva na právo
Analýza projednávání stížností na Radu Českého rozhlasu a Radu České televize
(Štěpán Kotrba) [ZDE](#)**

Volební výbor se v rozporu s povinností určenou mu zákonem odmítl zabývat případem Zelenka – „nejsme soudci“, konstatoval poslanec Vidím (ODS) na jednání volebního výboru. Výbor se nedokázal sjednotit na stanovisku (konflikt mezi právní logikou a hlasováním – poslanci ve svém rozhodování nejsou vázáni existujícími zákony, pouze „svědomím“) a odmítl ho i postoupit plénu Sněmovny. Po odvolání Dobeše z funkce ministra a Zelenky z funkce mluvčího členové výboru konstatovali, že *v době rozhodování výboru Zelenka v konfliktu zájmů není a zákon tudíž neporušuje.*

„Jednalo se o neslučitelnost funkcí, v této chvíli se o neslučitelnost funkcí nejedná. Takže nemůžeme navrhnout, aby poslanecká sněmovna řešila věc, která neexistuje. Pan ministr nás předešel, abych tak řekl. Věc je vyřešena,“ řekl předseda výboru Mencl (ODS). PRO zamítavé usnesení hlasovala pouze koalice – ODS, VV a TOP09 a zmatená a hloupá poslankyně ČSSD ze Zlína, Miroslava Strnadlová, která Meclovu argumentu uvěřila. PROTI hlasoval poslanec Koníček. Ostatní poslanci ČSSD a KSČM se zdrželi (což je de facto totéž jako být proti).

Nesmyslnost logiky poslanců vynikne, když si převedeme provinění na krádež: *Zloděj který ukradne věc a po dopadení a obvinění ji vrátí, není už zloděj, protože škoda okradenému pominula?* Právní bezvědomí předsedy výboru Mencla ze všech, kteří ho obhajovali, udělalo před přítomnými právníky naprosto směšné šašky a diletanty.

Právně bezvědomá diskuze poslanců o Zelenkovi [WMA](#)

Stěžovatel se s tímto právně bezvědomým stanoviskem odmítá smířit a kauza tudíž nekončí.

Advokát Kovanda správně dovedl, že samotný fakt „jakéhokoliv standardního **pracovního poměru**“ ve státní správě nesplňuje ono ustanovení o „jakékoliv **funkci**“. Pan advokát si ale nevšiml, že u Zelenky nejde o pracovní poměr, ale **pověření k výkonu funkce** vedoucího pracovníka, byť po přechodnou dobu.

**„Stanovisko k souběhu zaměstnaneckého poměru a funkce v Radě Českého rozhlasu“
(Advokátní kancelář Kovanda, Tykalová) [ZDE](#)**

Aleš Gerloch, dnes sám profesor, si vzhledem ke svému věku určitě ještě pamatuje přednášky profesora Eduarda Kučery z teorie státu a práva na Právnické fakultě UK... Na tyto přednášky chodil koncem osmdesátých let i autor této analýzy. Vliv Kučerova komplexního systémového přístupu na Gerlochovo myšlení je vidět i z toho, že Gerloch zmiňuje hned v úvodu několik hledisek, dle kterých se posuzuje v právní teorii i praxi pojem, v žádném právním předpisu nevysvětlený. Gerloch zmiňuje analytické hledisko jazykové, systematické, logické, teleologické, historické a komparativní.

- Správně dovozuje z hlediska jazykového, že jde o **uplatňování mocenské autority ve veřejném právním prostoru** – a nepopírá, že ministerstvo je takovým prostorem. Řetězec sémantických asociací vláda > ministerstvo > ... moc je zřetelné.
- Gerloch správně dovozuje i z pohledu systematického, že jde především o funkci ve spojení s výkonem veřejné moci. Ředitel odboru komunikace centrálního úřadu státu s veřejností má nesmírnou moc. Mnohdy větší, než ministr sám.
- Gerloch správně dovozuje i funkční vymezení termínu „funkce“ – náplní činnosti. Klíčový je pro Gerlocha **vnější aspekt moci** onoho **autoritativního rozhodování** – ne tak dovnitř úřadu vůči přímo podřízeným zaměstnancům, ale ven – směrem k veřejnosti. Ředitel odboru komunikace centrálního úřadu státu tuto moc nepochybně má. Ne možná moc ve smyslu Weberovy negativní definice „tvrdé moci“ (schopnost přinutit druhého učinit něco proti jeho vůli), ale určitě ve smyslu autority a vlivu – projevů „měkké moci“.
- Gerloch správně sleduje i možné způsoby ustavování osoby do funkce – jmenováním a volbou. Ale zapomíná už ale dodat, že zvláštní formou jmenování je dočasné pověření výkonem funkce. Jde o zvláštní formu zmocnění, ve které suverénní moc jedné osoby (ministra) přechází na druhou osobu (vedoucího pracovníka) spolu s přenesením zodpovědnosti za určitých podmínek v určitém omezeném rozsahu. Takto přenesená moc není suverénní a může být suverénem kdykoliv znovu odebrána. Ale opět – **je to moc**.

Gerlochův výklad pojmu má jako jediný z předložených právních rozborů širší teoretickoprávní fundament – jak v **přirozeném právu jako základu práva**, tak i v **přirozeném jazyce jako základu kultury**, která to právo formuluje **na základě ustálených sémantických vazeb**. Bere v úvahu nejen formální aspekty objektivního práva, ale i jeho materiální podstatu – **důvody, proč toto formální vyjádření vůle zákonodárců v normativním aktu ustanovení zákona existuje**. Základem práva jsou etické normy. Ty společnost sdílí – aniž kdy (s výjimkou Desatera) měla potřebu je napsat.

Etickým imperativem objektivní nezávislosti médií veřejné služby je zcela určitě hluboký příkop, vykopaný mezi zájmovým a mocenským světem politiky a komerčním světem zisku na jedné straně, a světem garancí ústavně zaručené svobody slova a principů veřejného prospěchu (blaha), které jsou základem existence mediální veřejné služby, na straně druhé.

V žádném případě z Gerlochova stanoviska nelze dovést, že by souběh obou funkcí nebyl kolizní se zněním zákona o ČRo.

Stačí si toto stanovisko jen přečíst. A pochopit. Což ale vyžaduje určitou míru teoretickoprávní vzdělanosti, od poslanců očekávatelné, když jsou to zákono-dárci. Která ovšem některým voleným zástupcům lidu chybí. Ale pokud je demokracie jako princip funkční, i blbec v parlamentu musí mít své zástupce... Jen jich nesmí být většina.

„Výkladové stanovisko k významu legislativně užívané formulace funkce ve veřejné správě“ (Prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc.) [ZDE](#)

JUDr. Šimůnek z MŠMT dovozuje slovo funkce pouze z formulací pracovního práva. A Šimůnek neví, co je to funkce... Domnívá se, že k naplnění postavení vedoucího pracovníka nestačí, že je **pověřen** zastupováním ředitele odboru, ale že mu musí být příslušně změněna pracovní smlouva... aby došlo k naplnění faktu, že „vykonává funkci“. Pan právník jaksi nedovodil, že rámec pojmu funkce je i s ohledem na společenské organizace a politické strany v zákoně o Českém rozhlase daleko širší, než v zákoníku práce. Pan právník nedovodil, že samotné přijetí pověření k zastupování vytvořilo dvojstranný právní akt, zavazující obě strany loajalitou. A loajalita k ministrovi vylučuje kritický nadhled, nutný pro posuzování etických norem žurnalistiky veřejné služby. Tomuto se říká byrokratickoprávní fuchidiotismus.

**K postavení pana Antonína Zelenky
(právní ředitel MŠMT JUDr. Miroslav Šimůnek) [ZDE](#)**

Co je veřejná správa, citací „klasiků“ (Sládečka) hned na začátku pregnančně objasnila i ředitelka Parlamentního institutu, JUDr. Syllová, k meritu se vyjadřující na základě žádosti předsedy výboru. Postupuje v obdobné logice jako Gerloch. Správně poznamenává, že pojem funkce musíme hledat v přirozenoprávním kořeni práva – v obecném jazyce a kultuře doby, kdy zákon vznikl – devadesátých letech (odkaz na § 1 odst. 1 lustračního zákona 451/1991 Sb., vzniklý ve stejném roce). Ovšem závěr tohoto poznatku už Syllová dovozuje špatně. „Jakákoliv **funkce**“ neznamena „jakoukoliv **činnost**“ ve veřejné správě, ale pouze **„činnost vykonávanou na základě určitého postavení nebo hodnosti“**. I právník „ve funkci“ parlamentního úředníka by se měl umět rozhodnout a měl by vědět, že je v prvé řadě právník...

Velmi správně už autorka dovozuje z teleologického zkoumání (judikát NS ČR č. JC174/98 2 Cdon 382/97), že pověřený pracovník je také vedoucím úředníkem. Závěr autorky je zcela zřetelný: **Zelenkova funkce na MŠMT je neslučitelná s funkcí člena Rady ČRo.** Co ale s „kreační pravomocí“ poslanců, jejichž „krece“ může zákon nerespektovat, jako se tomu stalo v případě Ptáčkové a Jaklové??? Všimněte si drobného, takřka nepostřehnutelného rozdílu mezi nepoužitým pojmem „kreativita“ (tvořivost) a použitým pojmem „krece“ („výtvar“). A co teprve, když jsou ty *výtvary* vymyšleny *kreacionisty*... To by pak i Bůh nad takovými *kreaturami* zaplakal.

„Posouzení neslučitelnosti s členstvím v Radě ČRo“ (Parlamentní institut) [ZDE](#)

„Výkladové stanovisko k významu legislativně užívané formulace funkce ve veřejné správě“ (Prof. JUDr. Aleš Gerloch, CSc.) [ZDE](#)

Laik i právník si názor o požadavku zákona i o úrovni právní argumentace autorů posudků – (bez ohledu na zvučnost jmen a množství titulů) utvoří poměrně rychle.

2. Právní regulace – zákon o ČT v platném znění

Zákon o ČT v platném znění [ZDE](#)

Neslučitelnost členství v Radě ČT určuje § 5 zákona 483/1991 Sb. prakticky shodnou formulací, jako členství v Radě ČRo určuje § 5 zákona 484/1991 Sb.

§ 5 zákona 483/1991 Sb., o České televizi

(1) **Členství v Radě je neslučitelné** s funkcí prezidenta republiky, poslance nebo senátora, člena vlády, soudce, státního zástupce, člena Nejvyššího kontrolního úřadu, člena bankovní rady České národní banky, **s jakoukoli funkcí ve veřejné správě**, s funkcí člena Rady pro rozhlasové a televizní vysílání, člena Rady Českého rozhlasu, člena Rady České tiskové kanceláře, s funkcí generálního ředitele Českého rozhlasu a s funkcí člena dozorčí komise České televize nebo člena dozorčí komise Českého rozhlasu.

(2) **Člen Rady** nesmí zastávat žádnou funkci v politických stranách, politických hnutích nebo občanských sdruženích, ani **nesmí při výkonu své funkce v Radě** jejich jménem vystupovat nebo **působit** v jejich prospěch nebo **ve prospěch jiných skupinových zájmů**; dále se nesmí podílet na podnikání v oblasti hromadných sdělovacích prostředků, ani nesmí zastupovat obchodní zájmy, které by mohly být v rozporu s výkonem jeho funkce nebo by mohly ohrozit důvěru v nezávislost nebo nestrannost jeho rozhodování v Radě. Člen Rady nesmí v České televizi zastávat jinou funkci nebo vykonávat výdělečnou činnost, ani nesmí mít od České televize jiné příjmy, než peněžité plnění poskytovaná v souvislosti s výkonem funkce podle tohoto zákona nebo příjmy z užití předmětů ochrany podle autorského zákona.

(3) Předpoklady pro výkon funkce člen Rady nesplňuje, je-li osobou blízkou 3) osobě, která v České televizi zastává placenou funkci nebo vykonává výdělečnou činnost, popřípadě má od České televize jiné příjmy, než příjmy z užití předmětů ochrany podle autorského zákona, anebo která se podílí na podnikání v oblasti hromadných sdělovacích prostředků nebo zastupuje obchodní zájmy, které by mohly ohrozit důvěru v nezávislost nebo nestrannost rozhodování člena Rady v Radě.

Následující § 6 v odstavci 1 a 2 řeší předpoklady zániku členství a odvolání člena Rady.

§ 6

(1) **Členství v Radě zaniká:**

- a) uplynutím funkčního období,
- b) dnem bezprostředně následujícím po dni doručení písemně učiněného vzdání se funkce předsedovi Poslanecké sněmovny,
- c) **odvoláním z funkce,**
- d) dnem, kdy člen Rady přestal splňovat předpoklady pro zvolení do funkce člena Rady stanovené v § 4 odst. 3,
- e) úmrtím.

(2) **Poslanecká sněmovna člena Rady z funkce odvolá**

- a) **přestal-li splňovat předpoklady pro výkon funkce člena Rady stanovené v § 5,**

b) <i>narušil-li závažným způsobem důstojnost funkce člena Rady nebo dopustil-li se takového jednání, které zpochybňuje jeho nezávislost nebo nestrannost při výkonu funkce člena Rady,</i>   c) <i>nezúčastňuje-li se po dobu více než 3 měsíců schůzí Rady.</i>

Zákon 483/1991 Sb. o České televizi v platném znění [ZDE](#)
Zákon 484/1991 Sb. o Českém rozhlase v platném znění [ZDE](#)

Podstatné pro posuzování následků konfliktu zájmů člena Rady je, že Poslanecká sněmovna člena Rady z funkce odvolá, přestal-li splňovat předpoklady pro výkon funkce člena Rady stanovené v § 5. Ten praví v odst.1, že členství v Radě je neslučitelné s jakoukoli funkcí ve veřejné správě.

Poslanecká sněmovna člena Rady z funkce odvolá také, dopustil-li se takového jednání, které zpochybňuje jeho nezávislost nebo nestrannost při výkonu funkce člena Rady.

Pozn. na okraj: Nezávislost nebo nestrannost při výkonu funkce člena Rady důvodně zpochybňuje například to, když člen Rady lobuje za nadstandardní vyřízení stížnosti osoby, o které je známo, že je s členem Rady v přímém přátelském kontaktu, případně tlumočí při vyřizování stížnosti její názor či stanovisko.

3. Veřejná správa – obecná definice

Pro posouzení, zda došlo ke konfliktu zájmů, je důležitý výklad pojmu „**veřejná správa**“.

Termín „**veřejná správa**“ nenajdeme detailněji formulován či taxativně vymezen v žádném zákoně. Jedná se o teoretickoprávní pojem, nadřazený pojmům státní správa a samospráva.

Výklad pojmu

Pod pojmem „**správa**“ je obvykle chápána určitá lidská činnost, jejímž smyslem a podstatou je zabezpečování výkonu a řízení určitých záležitostí, přičemž toto jednání je charakteristické jistou trvalostí, systematickostí, organizovaností a plánovitostí a **slouží k dosahování žádoucího výsledku** (Merkl A.: Obecní právo správní, Praha 1932).

Někteří autoři, jako např.: Hendrych, Pražák, definují správu jako činnost **sledující záměrně nějaký cíl**, řídící za trvalým účelem příslušné záležitosti.

Sociologický slovník definuje správu jako administrativu, administraci, obecné označení **institucionalizované** kontrolní a **regulativní činnosti, týkající se především veřejných záležitostí**.

Jde o správu veřejných záležitostí, předmět úpravy veřejného práva. Je zřizována státem ke správě věcí veřejných ve veřejném zájmu. Její orgány jsou zpravidla voleny občany v souladu s pravidly stanovených právním řádem.

Podle Všeobecné encyklopedie se uvádí dva **významy termínu veřejná správa**:

- obstarávání veřejných úkolů nebo činností sledujících veřejný zájem (spravování)
- soubor institucí, zajišťujících toto spravování.

Výkon veřejné správy je zajišťován **v mezích zákonného zmocnění** prostřednictvím vykonavatelů (např.: stát prostřednictvím ministerstev). Na jedné straně stojí stát, jeho organizační složka či jím zřízená organizace v roli vykonavatele, regulátora či vymahače práva který má svou **působnost a pravomoci**. Na druhé „regulovaný“ jedinec či subjekt soukromého práva.

Mezi nejdůležitější **subjekty veřejné správy** řadíme:

- stát – **státní správa**
- veřejnoprávní korporace
- **veřejná samospráva**
- veřejné ústavy a podniky
- veřejné fondy a nadace

„**Státní správa**“ je veřejná správa uskutečňovaná vládou. Pro organizaci státní správy je důležitým pojmem vertikální hierarchie – princip nadřízenosti a podřízenosti, odpovědnost a pravomoc nebo působnost státní správy.

„**Samospráva**“ je podle Hendrycha (viz: Hendrych, D.: Základy správní vědy Praha, Aleko 1992) „*správa vykonávaná právníckými osobami veřejného práva vlastním jménem a na*

vlastní odpovědnost na základě a v rozsahu zákonného zmocnění a pod dozorem státu“. Samospráva je důležitým prvkem podílu občanů na řízení věcí veřejných. Důraz je přitom kladen na **bezúplatné vykonávání funkcí**.

Poznávacím znakem veřejné správy je, že veřejná správa má **pravomoc vydávat obecně i individuálně závazné právní akty**.

Obecné právní akty zavazují určité osoby, které mohou být definovány jako skupina – např.: majitelé aut, občané se zdravotním postižením, obyvatelé určité obce, regionu, nebo všichni obyvatelé státu. Obecné právní akty veřejné správy jsou závazné i pro ty osoby, fyzické či právnické, které nejsou k vydávajícímu subjektu v žádném specifickém vztahu.

Individuální právní akty zavazují určité konkrétní jedince (stavebník se stavebním povolením). Jde o akty, které se vztahují k rozhodování o konkrétních právech a povinnostech fyzických či právnických osob v jednotlivých případech.

Ve veřejné správě a v jejím výkonu se uplatňují tyto organizační principy:

- princip územní, věcný a funkční
- princip centralizace a decentralizace
- princip koncentrace a dekoncentrace
- **princip monokratický a kolegiální**
- **princip volební a jmenovací**

Princip kolegiální a monokratický se vztahuje ke složení správního orgánu a vyjadřuje způsob, jakým tento orgán přijímá rozhodnutí.

Pro **kolegiální orgán** je charakteristické, že jej tvoří větší počet členů schvalujících rozhodnutí **hlasováním**. Může jít o Zastupitelstvo či Radu obcemi města, kde starosta či primátor je „první mezi rovnými“. **Monokratický orgán** je reprezentován jednou osobou, jejíž rozhodnutí zastupuje vůli celého orgánu (v případě hejtmána krajského úřadu, ministra).

Princip jmenovací a volební má úzký vztah k obsazování míst ve veřejné správě. **Jmenovací princip** ve veřejné správě **je pravidlem**, **volební princip** je uplatňován zejména v oblasti samosprávy. Jmenování i zvolení může být

- trvalé (v mezích trvání pracovního poměru, doživotně například v případě udělení vyznamenání nebo titulu)
- dočasné
  - na dobu určitou (pověřením výkonu činnosti či funkce na dobu omezenou podmínkou – např. trváním mateřské dovolené nebo nemoci jiného pracovníka, či do jmenování nebo zvolení jiného, na dobu zákonem či jinou normou stanovenou jako volební období)
  - na dobu neurčitou (v případě neschopnosti se dohodnout na trvalém jmenování či nedostatečného počtu volitelů – například jmenování Petera Duhana prozatímním ředitelem ČRo)

Veřejnoprávní samosprávou se rozumí ta část samosprávy, které je svěřen výkon veřejné správy v konkrétním místě nebo u konkrétní agendy. Děje se tak vždy **zmocněním zákonem – obecným právním aktem resp. podzákonou normou na základě zákona**. Může jít i o tzv.

přenesenou působnost samosprávy v oblasti státní správy, která je upravena zákonem. Tím, že samospráva plní v přenesené působnosti některé úkoly státní správy, přibližuje ji občanovi nejen místně ale i funkčně (např. obce s rozšířenou působností vykonávají od 1. 1. 2003 státní správu v přenesené působnosti pro obce ve svém správním obvodu).

Opakem, který do pojmu „veřejná správa“ nespadá, je *samospráva soukromoprávních záležitostí* (např.: zájmové organizace, občanská sdružení a jiné neziskové i ziskové soukromé firmy). Ta nemá charakter státem zřízené instituce, nemá zákonem určenou působnost. Je pouze vlastním úsilím a na vlastní účet subjektů zřízenou a spravovanou sebe-organizací. Její rozhodnutí zavazují pouze ty, kteří se dobrovolně rozhodli řídit se jejími pravidly. Jde o předmět úpravy soukromého práva, kdy se upravují vztahy dvou rovnoprávních subjektů dle pravidel, určených subjektem veřejného práva (zákonodárcem – parlamentem, orgánem exekutivy (vládou, ministerstvem), samosprávou (obce či města).

Organizace bývá obecně vymezena jako sociální jev založený na plánovité koordinaci skupinových aktivit, jenž v důsledku dělby práce funguje kontinuálně, má svou hierarchii a vnitřní autoritu a směřuje k určitému cíli. Organizací také můžeme rozumět jistý specifický druh lidské činnosti, který směřuje k uspořádání určitých prvků a vztahů mezi nimi s cílem zajistit žádoucí fungování systému – tedy organizování. Jiným možným přístupem je definice organizace jako výsledku lidské činnosti, tedy instituce.

V rámci zákonodárné moci **reguluje stát zákony i část činnosti samosprávy**, zejména jednali se o výkon veřejné správy. **Výkonnou moc stát uplatňuje především v oblasti státního dozoru nad výkonem veřejné správy** samosprávnými orgány.

A to je důvod zákonodárce, proč vyloučil jakékoliv funkcionáře jakékoliv organizace, spadající pod pojem veřejné správy – tedy státní správy i samosprávy, z členství v Radě ČT. Úmyslem zákonodárce bylo odstínit plnění veřejné služby od vlivu osob, přímo či nepřímo ovládané a existenčně závislé na exekutivě.

4. Úmysly zákonodárce – novela zákona o ČT zákonem 39/2001 Sb.

Zákon o České televizi díky § 2 novely č. 39/2001 Sb., která byla projednávána a schválena jako tisk [813](#) těsně po „televizní rebelii“ 23. 1. 2001 ve stavu [legislativní nouze](#) a účinná hned nato od 25. 1. 2001, určil, že členy Rady nebudou nominovat politické strany přímo, aby tak neovlivňovaly nezávislá média, ale návrhy budou podávat neziskové organizace a další instituce občanské společnosti. Volit budou poslanci.

Plné znění zákona 39/2001 Sb. [ZDE](#)
Více [ZDE](#)

Shodně byl upraven i zákon o Českém rozhlase, dopracovaný pak ještě i novelou 192/2002 Sb. (Postaru je to stále ještě v Radě ČTK, jejíž zákon nebyl novelizován a kde stále sedí **přímí nominanti politických stran.**)

Plné znění zákona 192/2002 Sb. [ZDE](#)
Více [ZDE](#)

Od té doby je v zákoně o ČT i v zákoně o ČRo psáno:

„Návrhy kandidátů na členy Rady předkládají Poslanecké sněmovně organizace a sdružení představující kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické a národnostní zájmy.“

Zároveň zákon poměrně přísně vymezil, že členem Rady nemůže být nikdo, kdo zastává jakoukoliv funkci ve veřejné správě, neboť jde o osobu v principu ekonomicky závislou na vůli či ne vůli vlády či některého jejího člena.

„Členství v Radě je neslučitelné ... s jakoukoli funkcí ve veřejné správě, ...“

Další odstavec téhož paragrafu vymezil, že člen Rady

„...nesmí zastávat žádnou funkci v politických stranách, politických hnutích nebo občanských sdruženích, ani nesmí při výkonu své funkce v Radě jejich jménem vystupovat nebo působit v jejich prospěch nebo ve prospěch jiných skupinových zájmů; dále se nesmí podílet na podnikání v oblasti hromadných sdělovacích prostředků, ani nesmí zastupovat obchodní zájmy, které by mohly být v rozporu s výkonem jeho funkce nebo by mohly ohrozit důvěru v nezávislost nebo nestrannost jeho rozhodování v Radě. ...“

Zákon 483/1991 Sb. o České televizi v platném znění [ZDE](#)
Zákon 484/1991 Sb. o Českém rozhlase v platném znění [ZDE](#)

Úmysly zákonodárce jsou jasné. Logické argumenty, mající zajistit, že političtí či ekonomičtí lobbisté nebudou rozhodovat o podobě vysílání či o činnosti médií veřejné služby. Pokud členové Rady nesmějí zastávat funkci v politických stranách a hnutích, společenských organizacích a sdruženích ani občanských iniciativách, platí to jak pro spisovatelkou

organizaci, tak i pro chovatele králíků. Obé jsou společenské organizace, kterými se vyjadřují **skupinové zájmy**. Členové dozorčích orgánů mají dle zákonodárce zastupovat **obecné zájmy společnosti**.

Zákonodárce v předkládací zprávě k tisku **813** k novému způsobu nominace a volby členů Rad, jakož i k důvodům jejich odvolání píše:

„Tato změna sleduje posílení veřejného aspektu kontroly veřejnoprávního média a je v souladu s Doporučením Rady Evropy č. R (96) 10, k **zárukám nezávislosti veřejnoprávního vysílání**, jež deklaruje, že **členové dozorčích orgánů mají zastupovat obecné zájmy společnosti a mají být jmenováni otevřeným a pluralistickým způsobem**. V zájmu zajištění reprezentativnosti Rady ve vztahu k množství rozdílných organizací, jež mohou navrhopvat kandidáty na členy Rady, se rovněž navrhuje rozšířit počet členů Rady ze současných devíti na patnáct. Koncepce, že Rady jsou ze své činnosti odpovědné orgánu, který je volí, tedy Poslanecké sněmovně, zůstává nezměněna. Způsoby odvolání jednotlivých členů Rad i Rad jako celku byly upraveny s ohledem na nově formulované úkoly.
Návrh zákona rovněž **rozšiřuje a zpřesňuje výčet funkcí a činností neslučitelných s členstvím v Radě**, jakož i podmínky, které způsobují zánik funkce člena Rady. Tato ustanovení bylo třeba doplnit vzhledem k jejich zastaralosti a nutnosti věcné precizace.“

...
„Návrh novely zakotvuje princip veřejného jednání obou Rad jako další významný posun k posílení jejich nezávislosti a zprůhlednění činnosti. Veřejnosti, kterou Rada zastupuje, se tím dává větší možnost kontroly práce tohoto orgánu.“

...
„Návrh zákona je v souladu s čl. 10 Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod, jež deklaruje **právo na svobodu projevu a informací bez zasahování státních orgánů a bez ohledu na hranice**.“

...
„Návrh zákona je v souladu s Protokolem o systému veřejnoprávního vysílání v členských zemích Evropských společenství, který je přílohou tzv. Amsterodamské smlouvy. Protokol uvádí, že veřejnoprávní rozhlas a **veřejnoprávní televize plní důležité společenské funkce při ochraně plurality ve vysílání** a jsou spojeny s demokratickými, sociálními a kulturními potřebami společnosti.“

...
„Návrh zákona je v souladu rovněž s rezolucí Rady Evropy ze dne 25.2.1999 (1999/C 30/01), která zdůrazňuje **hlavní úkoly a poslání veřejnoprávního vysílání spočívající v příspěvku veřejnoprávního vysílání k posílení demokracie, sociální soudržnosti a kulturní a jazykové rozmanitosti, a s doporučením Rady Evropy č. R (96) 10, které obsahuje všeobecná pravidla pro veřejnoprávní vysílání zaručující co možná nejkvalitnější a nezávislé vysílání**.“

Sněmovní tisk 813 [ZDE](#)

5. Kolize s ústavní rovností všech občanů a právem být volen a volit

Jednou z námitek proti omezením, které zákon klade na slučitelnost členství v Radě s členstvím v jiných orgánech, je hledisko ústavního práva volit a být volen. V moderních demokraciích je za normu považováno volební právo

- **všeobecné** – každý svéprávný občan od určitého věku smí volit, bez ohledu na původ, pohlaví, náboženské přesvědčení, rasu a podobně;
- **rovné** – každý hlas váží stejně, neexistují privilegovaní voliči s větším vlivem na výsledek voleb;
- **tajné** – volič nemusí zveřejnit, komu odevzdal hlas.

Volební právo je jedním ze základních principů výstavby státu. *Volební právo* pasivní spočívá v tom, že občan smí kandidovat a *být volen*.

Být zvolen členem Rady tyto aspekty volebního práva nesplňuje.

Každý občan na člena Rady nemůže kandidovat. Musí ho nominovat společenské organizace, „*představující kulturní, regionální, sociální, odborové, zaměstnavatelské, náboženské, vzdělávací, vědecké, ekologické a národnostní zájmy.*“. Občané nevolí členy Rady přímo – neuplatňuje se tedy všeobecné volební právo, definované ústavou. Rada není zastupitelský sbor, ale odborný orgán společenského dozoru nad plněním veřejné služby. Existují privilegia voličů – neboť volí pouze poslanci, volební právo není rovné. A volební právo není ani tajné. Autor této analýzy si vyžádal při svém zvolení za člena Rady ČRo veřejnou volbu. Volilo ho tehdy 132 konkrétních voličů – poslanců.

Mandát členů rad je odvozen od mandátu poslanců Poslanecké sněmovny Parlamentu. Rady jsou též parlamentu odpovědné ze své činnosti (§4 odst. 5), ačkoliv se jimi uplatňuje právo veřejnosti na kontrolu činnosti ČT (§4 odst. 1). Jsou tedy specifickými (a laickými) „zástupci zástupců“ veřejnosti – voličů. Jelikož není požadována odbornost členů rad, nejedná (A nemůže se jednat) o jinou formu dozorčího orgánu (na rozdíl od dozorčích komisí rad, případně správních a dozorčích rad akciových společností). Jejich činnost komplexně neupravuje *lex generalis* – ústavní zákon jako volbu poslanců, ale *lex specialis* – zákon o ČT (ČRo, ČTK). *Lex generalis* tedy nelze uplatnit. Omezení je dáno zákonem.

6. Závěr

Z formulace § 5 odst. 1 zákona o ČT i zákonodárcova odůvodnění, jakož i úmyslů, kterými byl zákonodárce veden při harmonizaci české legislativy s doporučeními Rady Evropy, vyplývá **JEDNOZNAČNĚ**, že **neslučitelnost se týká jakékoliv funkce v jakémkoliv orgánu, který je přímo nebo nepřímo součástí veřejné správy.** Dozajista je to komise či jakýkoliv jiný poradní orgán (i „koordinační skupina pro kulturu“), zřízený či spoluzřízený politicky voleným zastupitelstvem města k odborné garanci či kooperačním spoluprácím jeho činnosti – plnění úkolů veřejné správy či politického programu samosprávy: „**pro účely naplňování Programu rozvoje kultury města Brna a jeho evaluace**“. Program rozvoje kultury města Brna je, ačkoliv byl formulován soukromou společností DHV CR, **dokumentem vyjadřujícím politiku výkonné složky politické samosprávy města**. Je součástí Programu rozvoje kultury města Brna a Projektu Rozvojové dokumenty Strategie pro Brno (CZ.1.04/4.1.01/53.00084), jehož **zadavatelem a nositelem je samospráva statutárního města Brno** za spoluúčasti Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost EU.

K faktickému porušení zákona členem Rady dojde, pokud kandidát nejen přijme nominaci – formálně naplní porušení zákona, ale pokud formu též naplní obsahem – vykoná v konfliktu zájmů jakoukoliv konkrétní činnost (např. bude předsedat orgánu či podepíše dokument, bude hovořit jménem orgánu). *Per analogiam*: Bůh i církevní právo považuje manželství za uzavřené až v okamžiku, kdy je konzumováno (zpečetěno) pohlavním stykem – konečným naplněním principu „jednoho těla“ (Genesis 2:24; Matouš 19:5; Efezským 5:31).

Římanům 13:1-2 nám říká: „*Každý at' se podřizuje vládnoucí moci. Veškerá moc je totiž od Boha, takže současné vlády jsou zřízeny od Boha. Kdo odmítá vládu, bouří se tedy proti Božímu zřízení; a vzbouřence čeká jistý trest.*“